

Sygn. akt III Ca 1817/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

SR del. Marcin Rak

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. M. i G. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 27 sierpnia 2014 r., sygn. akt I C 353/13

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 powyżej kwoty 1.581,73 zł (tysiąc pięćset osiemdziesiąt jeden złotych 73/100) z ustawowymi odsetkami oraz w punktach 3 i 4 i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Raciborzu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego;***
- 2. oddala apelację w pozostałej części.***

SSR del. Marcin Rak SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powodowie G. M. i E. M. wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w w W. kwoty 15.000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lipca 2010r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesowymi według norm przepisanych. W uzasadnieniu powodowie podnieśli, że strony łączyła umowa ubezpieczenia budynków mieszkalnych i garażu położonych w K. przy ul. (...) zawarta na okres od 8.03.2010r. do 7.03.2011r. Podnieśli, że integralną częścią umowy były ogólne warunki umowy, a suma ubezpieczenia dla budynku mieszkalnego wynosiła 150.000 zł, zaś dla garażu 10.000 zł. Podali, że w dniach 15.05.2010r. do 24.05.2010r. w miejscu zamieszkania powodów była powódź, która doprowadziła do zalania nieruchomości powodów. Powodowie podnieśli, że dokonali zgłoszenia w dniu 27.05.2010r. oraz doszło do zalania budynku w wyniku opadów deszczy nawaalnych, co zostało zgłoszone pozwananemu dnia 11.06.2010r. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność z tytułu wypadku i wypłaciła na rzecz powodów kwotę 1.730,75 zł z tytułu uszkodzenia w budynku mieszkalnym. Powodowie podali, że wypłacone przez pozwaną odszkodowanie nie pokryło w całości wysokości szkody, jaką ponieśli powodowie. Powodowie podali, że ich

pełnomocnik wystąpił do pozwanej z ostatecznym wezwaniem do zapłaty domagając się dopłaty kwoty 32.278,99 zł. Podali, że domagają się odszkodowania w terminie 30 dni od momentu zgłoszenia szkody.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu podała, że wypłacone odszkodowanie zostało ustalone zgodnie z owu. Pozwana wskazała, że kierując się owu nie uwzględniła kosztorysu przedstawionego przez powodów, bowiem nie obejmuje on odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym. Podała, że wyliczone odszkodowanie zostało ustalone w sposób prawidłowy.

W piśmie z dnia 16.04.2014r. powodowie rozszerzyli powództwo do kwoty 16.581,73 zł.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Raciborzu w punkcie 1 zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 16.581,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2010r. do dnia zapłaty, w punkcie 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punkcie 3 zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 3.497 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz w punkcie 4 nakazał pobrać na pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 1.785,08 zł tytułem zwrotu wydatków.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Powodowie zawarli z pozwaną umowę ubezpieczenia budynków mieszkalnych i garażu w K. przy ul. (...) w oparciu o treść ogólnych warunków ubezpieczenia (...) z okresem ubezpieczenia od 8.03.2010r. do 7.03.2011r. Suma ubezpieczenia dla budynku mieszkalnego została określona na kwotę 150.000 zł, zaś garażu na kwotę 10.000 zł. Zgodnie z §28 owu pozwana winna ustalić należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody. Ustalenie należnego odszkodowania następuje z uwzględnieniem §29 owu. W maju 2010r. w K. miała miejsce powódź i w wyniku tej powodzi została zalana piwnica, woda nie weszła do mieszkania. Piwnica została zalana do 2 metrów. W wyniku powodzi został zalany piec, instalacja wodna i grzewcza. Ściany zostały zalane i wszystko co tam się znajdowało. Końcem maja 2010r. w K. spadł deszcz i w wyniku tego deszczu doszło do zalania pomieszczeń budynku mieszkalnego oraz uszkodzenia dachu. W wyniku tego deszczu zostały uszkodzone ściany, sufity w całym domu. W domu jest łazienka, kuchnia, 2 pokoje, przedsiónek. Został uszkodzony dach, który jest kryty papą. Garaż też został zalany. Budynek mieszkalny pochodzi z 1967r. Dom powodów również został zalany podczas powodzi w 1997r. W czasie pierwszej powodzi w 1997r. szkody zostały usunięte. Ten dom nie był generalnie remontowany. Łazienki były zrobione ok. 10 lat temu. Przedsiónek był kafelkowany pomiędzy pierwszą a drugą powodzią. Po powodzi w 2010r. powód wstawił nowy piec. Instalację elektryczną zrobił on prowizorycznie. Pomalował ściany i sufity w piwnicy, w domu pomalował prawie wszystkie ściany na parterze. Piętro domu pozostało zawilgocone. W piwnicy jest do zrobienia wszystko : tynkowanie, instalacja elektryczna, nowy hydrofor. W domu nie jest zrobiony przedsiónek, bo jest wilgoć i pokazuje się tynk. Pomieszczenia zostały wyremontowane prowizorycznie przez powoda. Rzecznik J. P. wykonał kosztorys na zlecenie powoda, który nie jest kosztorysem powykonawczym. Powód osuszył budynek. (...) nie trzeba było wymieniać. Była konieczność wynoszenia mułu i szlamu, co zostało zrobione. Powód wyremontował dach. Dla usunięcia skutków powodzi z 2010r. w budynkach powodów konieczne jest m.in: ręczne usunięcia namułu, osuszania pomieszczeń, skucie tynków, odgrzybianie ścian, odtworzenie tynków, roboty malarskie, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana pieca, renowacja połączy dachowej, przemurzenie kominów z cegły. Faktyczny stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego powodów wynosi 28%, a budynku gospodarczego 38%. Wartość szkody brutto uwzględniając stawki VAT (7% dla budynku mieszkalnego i 22% dla budynku gospodarczego) wynosi 18.905,05 zł (17.257,51 zł -budynek mieszkalny i 1.647,54 zł- budynek gospodarczy). Dnia 29.06.2010r. pozwana zawiadomiła powodów o przyznaniu odszkodowania z dobrowolnego zabezpieczenia. Pozwana likwidując szkodę zgłoszoną przez powodów wypłaciła im łącznie kwotę 2.323,32 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym przywołał Sąd Rejonowy dyspozycję art art. 805 § 1 i 2 kc, art. 821 kc oraz art. 363 kc i art. 361 kc, wskazując, że podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszonych zdarzeniem wyrządzającym szkodę, obejmując to, co z majątku ubyło na skutek tego zdarzenia (strata), odszkodowanie ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę. W ocenie Sądu Rejonowego szkoda, którą ponieśli

powodowie wskutek zalania ich budynków przez powódź wynosi 18.905,05 zł. Taki jest bowiem koszt prac niezbędnych do wykonania w budynkach mieszkalnych powodów. W myśl bowiem §28 owu pozwana ustala należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody. Odszkodowanie powinno być ustalone w wysokości brutto. Stawki Vat dla budynku mieszkalnego wynoszą 7% i 22% dla budynku gospodarczego- art. 146a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług- Dz.U.2011.177.1054 j.t. Dla ustalenia rzeczywistej wysokości odszkodowania konieczne jest uwzględnienie faktycznego stopnia zużycia budynków. Jako, że powodom wypłacono kwotę 2.323,32 zł. , Sąd Rejonowy zasądził kwotę 16.581,73 zł jako różnicę pomiędzy kwotami.

Odsetki ustawowe od kwoty 16.581,73 zł Sąd I instancji zasądził na podstawie art. 817 kc. Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu uzasadniał art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 109 § 1 i 2 k.p.c. Jako że pozwana przegrała proces Sąd nakazał pobrać od niej na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 1.785,08 zł tytułem zwrotu wydatków na opinię biegłego.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodziła się pozwana wywodząc apelację, zaskarżając wyrok w części obejmującej punkty 1 , 3 i 4. Skarżąca zarzuciła : - sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niwyszczestronny, bowiem z pominięciem udowodnionego faktu, iż skala i rodzaj szkody były ustalone przez strony postępowania w trakcie oględzin na etapie postępowania likwidacyjnego oraz z pominięciem wiążących strony postanowień dobrowolnej umowy ubezpieczenia (...), do której to umowy mają zastosowanie Ogólne warunki ubezpieczenia (...) w zakresie ustalania i wypłaty odszkodowanie, a także z przypisaniem zasadniczego znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy opinii biegłego z zakresu budownictwa lądowego L. D., który do wyliczenia wysokości uszkodzeń bezzasadnie przyjął znacznie szerszy od ustalonego zakres uszkodzeń, pominął uwarunkowania wypływające z łączących strony postanowień OWU oraz posłużył się nieprecyzyjną metodą szacowania wysokości szkody; - naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 217 § 1 kpc w zw. z art. 278 § 1 kpc poprzez oddalenie wniosku pozwanego w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego z zakresu budownictwa; - naruszenie przepisu art. 361 § 1 kc poprzez niewłaściwa wykładnię i zastosowanie wyrażające się w przyjęciu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami szkodowymi a zakresem szkody wykraczającym poza ustalenia stron poczynione w trakcie oględzin, na etapie postępowania likwidacyjnego; - naruszenie przepisu art. 6 kc poprzez przyjęcie, iż powodowie udowodnili swoje roszczenie co do zasady; - naruszenie przepisu art. 824¹ § 1 kc polegające na błędnym uznaniu, iż dopiero suma zasądzonej kwoty i świadczenia wypłaconego na etapie likwidacji szkody przez pozwanego odpowiada wysokości szkody poniesionej przez powodów.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca domagała się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje. Jako ewentualny sformułowano w apelacji wnioski o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji z jednoczesnym przekazaniem temuż Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała odnieść częściowo skutek, aczkolwiek z odmiennych powodów niż w niej wskazane. Uszła bowiem uwagi Sądu Rejonowego dyspozycja art. 193 § 3 kpc, zgodnie z którą, jeżeli powód występuje z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, skutki przewidziane w artykule poprzedzającym rozpoczynają się z chwilą, w której roszczenie to powód zgłosił na rozprawie w obecności pozwanego, w innych zaś wypadkach - z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę i odpowiadającego wymaganiom pozwu. Jak to wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie oznaczonej sygn. akt V ACa 673/ 12 z chwilą doręczenia pozwu następuje zawisłość sporu rozpoznawanego przez sąd (art. 192 kpc). Taki sam skutek wywołuje doręczenie przez sąd pisma procesowego, którym strona powodowa rozszerza powództwo (art. 193 § 3 kpc). Funkcjonalnie pismo procesowe, którym następuje rozszerzenie powództwa pełni rolę pozwu i z tej przyczyny do takiego pisma stosuje się odpowiednio art. 187 KPC (art. 193 § 2 kpc), jak też wyjaśnia to, że w art. 132 § 1¹ kpc ustawodawca nie wymienił go wśród pism, do których art. 132 § 1 kpc nie ma zastosowania. Rola ta stała się przyczyną,

ze względu na którą ustawodawca w art. 132 § 1 kpc jednoznacznie stwierdził, że obowiązek dokonywania przez profesjonalnych pełnomocników doręczeń między nimi zachodzi: „w toku sprawy”, czyli wtedy, gdy spór już zawisł, a nie w celu wywołania tego skutku. Zatem nie może budzić wątpliwości, że pismo rozszerzające pozew nie podlega bezpośredniemu doręczeniu w trybie art. 132§1 kpc. Musi bowiem zawsze przed jego doręczeniem stronie przeciwnej podlegać kontroli sądu, a nadto dopiero po doręczeniu go przez sąd następuje zawisłość sporu.

Skoro w rozpoznawanej sprawie pismo rozszerzające powództwo nie zostało doręczone za pośrednictwem sądu, to niewątpliwie nie mogło dojść do zawisłości sporu w tej części. Konsekwencją tego było uznanie, że orzeczenie w części uwzględniającej tak rozszerzone powództwo było niezgodne z art. 321§1 k.p.c. albowiem było w istocie orzeczeniem ponad żądanie, co do którego zawisł spór.

Z tych też względów Sąd Okręgowy 386§2 k.p.c. uchylił wyrok w części obejmującej kwotę 1.581,73 złote i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Konsekwencją częściowego uchylecia zaskarżonego wyroku w części uwzględniającej powództwo było też uchylene wyroku w punktach 3 i 4 obejmujących rozstrzygnięcie o kosztach postępowania i nieuiszczonych kosztach sądowych – stosownie do dyspozycji art. 108 § kpc.

Dalej idąca apelacja strony pozwanej – w ocenie Sądu Okręgowego – nie zasługuje na uwzględnienie, a zarzuty w niej podniesione uznać należy za chybione. Mimo pewnej lakoniczności uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej ustaleń faktycznych w zakresie szkód poniesionych przez powodów podczas zdarzeń będących podstawą faktyczną roszczenia powodów, zaskarżone orzeczenie – w wyżej wskazanym zakresie - uznać należy za trafne. Skarżącemu zdaje się umykać, że szkody w mieniu powoda powstały wskutek dwóch zdarzeń, które miały miejsce w maju 2010 roku, które to zdarzenia wywołały szkody o różnym charakterze i w różnych częściach nieruchomości. Jak to trafnie wskazano w motywach zaskarżonego orzeczenia wskutek pierwszego zdarzenia została zalana piwnica do wysokości 1,5 metrów, co skutkowało także zalaniem i w konsekwencji uszkodzeniem pieca, instalacji wodnej i grzewczej. Zalana także została podłoga betonowa oraz ściany, co z kolei musiało skutkować przetarciem tynku na całej powierzchni 100 m². Powyższą okoliczność jednoznacznie potwierdza treść protokołu likwidacji szkód (k. 62 akt sprawy). Z kolei podczas drugiego zdarzenia, które miało miejsce pod koniec maja 2010 roku, wskutek deszczu doszło do zalania pomieszczeń budynku mieszkalnego oraz uszkodzenia dachu krytego papą. Tę okoliczność potwierdza, poza zeznaniami powoda, druk zgłoszenia szkody majątkowej znajdujący się w aktach szkody dołączonych do akt sprawy. Dlatego też ustalony przez Sąd Rejonowy zakres szkód poniesionych przez powodów uznać należy za trafny. Nie sposób zatem podzielić argumentacji skarżącej w przedmiocie objęcia obowiązkiem naprawienia szkody szerszego zakresu niż faktycznie poniesiony przez powodów. Dla ustalenia wysokości szkody dopuszczony został dowód z opinii biegłego w osobie L. D.. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego co do jakości i przydatności opinii tego biegłego dla potrzeb niniejszego postępowania. Wskazania wymaga, że nie uzasadnia potrzeby powołania innego biegłego jedynie ta okoliczność, że wydana już w sprawie opinia jest dla strony niekorzystna. Sąd, poprzestając na opinii biegłego, którą uznał za wystarczająco wyjaśniającą okoliczności wymagające specjalnych wiadomości i odmawiając dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego nie narusza art. 278 § 1 k.p.c. Specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłego za przekonującą. Dokonując zatem oceny dowodu w postaci opinii biegłego wedle wskazanych wyżej kryteriów nie znalazł Sąd II instancji podstaw do zakwestionowania jej fachowości i rzetelności, a przy uwzględnieniu stopnia stanowczości wyrażanego przez biegłego stanowiska, za zasadne uznać należało zaaprobowanie w całości wniosków płynących z tejże opinii na potrzeby rozpoznawanej sprawy. Dla porządku zaznaczyć należy, że biegły należycie umotywowował stanowisko w przedmiocie wybranej metody szacowania wysokości szkody, zatem Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do jej kwestionowania. Z treści Ogólnych warunków ubezpieczenia (...) wynika, że w ramach łączącej strony umowy wysokość szkody ustalona być powinna na zasadzie § 27 pkt 1.1 c, pkt 1.5 b oraz § 29 pkt 1.1 tychże ogólnych warunków, czemu kwestionowania przez skarżącą metoda odpowiada. Za całkowicie niezasadny uznać należy zarzut naruszenia przepisu art. 6 kc, w sytuacji gdy pozwana nie kwestionowała zasady

swojej odpowiedzialności za szkody poniesione przez powodów, czemu zresztą dała wyraz wypłacając częściowo odszkodowanie w trybie przedprocesowym.

Reasumując powyższe, apelacja pozwanej w części obejmującej kwotę 15.000,00 złotych, jako całkowicie bezzasadna, podlegała oddaleniu, stosownie do dyspozycji art. 385 kpc.

Rozpoznając ponownie sprawę w zakresie w jakim wyrok Sądu Rejonowego został uchylony do ponownego rozpoznania, zadba Sąd I instancji o prawidłowe nadanie biegu roszczeniu powodów w zakresie rozszerzonego żądania i stosownie do wyników postępowania w sprawie wyda rozstrzygnięcie w tym zakresie.

SSR(del.) Marcin Rak SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Anna Hajda